

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 144/2026-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-20C/23/2020 (pôvodne v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 20C/23/2020) a Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 5Co/58/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-20C/23/2020 (pôvodne v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 20C/23/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-20C/23/2020 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou 19. decembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi všeobecných súdov v označených konaniach. V súvislosti s uvedenými postupmi súdov v označených konaniach sa domáha aj vyslovenia porušenia základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny a práva na účinný opravný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu a krajskému súdu v odvolacom konaní konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie 4 000 eur, ako aj náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 144/2026-17 z 26. februára 2026 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Sťažovateľ sa žalobou z 12. mája 2020 na Okresnom súde Bratislava I domáha, aby súd uložil žalovanej Slovenskej republike povinnosť zaplatiť mu 5 500 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy spolu s príslušenstvom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v platnom znení. Na základe výzvy súdu sťažovateľ 2. júna 2020 uhradil súdny poplatok. Dňa 24. júna 2020 bola žalovaná vyzvaná na vyjadrenie k žalobe. Žalovaná sa vyjadrila v podaní doručenom súdu 21. augusta 2020. Sťažovateľ 13. októbra 2020 doručil repliku, ktorú okresný súd 20. januára 2021 zaslal žalovanej. Dupliku podala žalovaná 12. februára 2021, ktorú súd zaslal 3. marca 2021 sťažovateľovi.

4. Vo veci sa vykonalo prvé pojednávanie 4. októbra 2022. Na ďalšom pojednávaní 20. októbra 2022 okresný súd rozhodol rozsudkom tak, že (i) žalovaná je povinná zaplatiť sťažovateľovi 2 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy, (ii) v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a (iii) sťažovateľovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Proti rozsudku podali sťažovateľ a žalovaná odvolanie. Po vykonaní procesných úkonov súvisiacich s odvolaním bol spis 26. apríla 2023 predložený krajskému súdu. Dňa 8. júna 2023 bolo krajskému súdu doručené doplňujúce vyjadrenie sťažovateľa.

5. Krajský súd uznesením z 31. januára 2025 zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie na mestský súd.

6. Po vrátení spisu mestský súd 5. júna 2025 nariadil pojednávanie. Dňa 22. júla 2025 sťažovateľ podal návrh na zmenu žaloby. Na pojednávaní 5. decembra 2025 mestský súd uznesením pripustil zmenu žaloby a rozsudkom žalobu zamietol a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania.

Rozsudok bol stranám sporu doručený v januári 2026. Sťažovateľ 3. februára 2026 podal proti rozsudku mestského súdu odvolanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že sudy svojou neefektívnou činnosťou prispeli k celkovej dĺžke konania. Poukazuje na to, že namietané konanie ani po viac ako piatich rokoch a siedmich mesiacoch stále nie je právoplatne skončené. Dĺžka konania na súde prvej inštancie od podania žaloby do rozhodnutia a predloženia spisu odvolaciemu súdu predstavovala približne 30 mesiacov. Krajský súd rozhodol približne po 25 mesiacoch. Po vrátení veci na mestský súd ten vo veci opätovne rozhodol po 10 mesiacoch. Celková dĺžka konania je zjavne neprimeraná povahe a zložitosti veci. Podľa sťažovateľa jeho vec, ktorá je preňho významná, nemožno považovať za právne či skutkovo zložitú. Svojím správaním sa nepričinil o vznik prieťahov v napadnutom konaní. Podľa sťažovateľa je rozhodnutie mestského súdu v zásadnom rozpore s pôvodným rozhodnutím, a preto bude musieť proti rozsudku podať odvolanie, čím sa napadnuté konanie ešte viac predĺži.

8. Z dôvodu zbytočných prieťahov a neprimeranej dĺžky napadnutého konania namieta aj porušenie svojho základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 3 listiny a práva na účinný opravný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a krajského súdu a replika sťažovateľa

9. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti popísal priebeh napadnutého konania. K sťažovateľom namietanej celkovej dĺžke konania uviedol, že tá bola negatívne ovplyvnená zmenou zákonného sudcu v konaní, ako aj skutočnosťou, že v dvoch prípadoch súdom nariadené termíny pojednávania museli byť zrušené z objektívnych dôvodov na strane zákonného sudcu, ďalej implementáciou súdnej mapy a zaťaženosťou zákonného sudcu.

10. V podaní doručenom ústavnému súdu 8. apríla 2026 predseda krajského súdu uviedol, že v posudzovanej veci nejde o konanie, kde je potrebné osobitne rýchlo konať. Dĺžka konania na krajskom súde je 1 rok a 9 mesiacov a nepresiahla ústavne akceptovateľnú dobu. V čase podania ústavnej sťažnosti krajský súd prieťahy nespôsobuje. Návrh sťažovateľa prejedikovať už teraz porušenie jeho povinnosti konať v budúcnosti bez prieťahov, resp. v čase, keď opravný prostriedok vôbec ešte nebol krajskému súdu doručený, vníma viac ako snahu o získanie finančných prostriedkov ako uspokojenie ústavného práva na prejednanie veci v primeranom čase.

11. V rámci repliky sťažovateľ zotrval na argumentoch uvedených v ústavnej sťažnosti. Uviedol, že mestský súd vo svojom vyjadrení nenamietol, že celková dĺžka konania je neprimeraná. Krajský súd sa vyjadril iba k dĺžke odvolacieho konania. Sudy nenamietli, že došlo k porušeniu čl. 46 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 3 listiny a čl. 13 ods. 1 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto by ústavný súd mal podľa sťažovateľa z týchto nesporných tvrdení vychádzať. Sťažovateľ s odkazom na viacero rozhodnutí ústavného súdu uviedol, že personálne nedostatky týkajúce sa nedostatku počtu sudcov

na konajúcom súde či iné systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nepovažuje za argument, ktorý by mu mohol byť na ujmu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokovanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

15. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že ide o vec, ktorá patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke nie je zložitým konaním. Zo skutočností uvedených sťažovateľom a súdmi ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o faktickej zložitosti veci. Pokiaľ ide o význam sporu pre sťažovateľa, možno bez ďalšieho prisvedčiť, že predmet posudzovaného konania nie je časovo zvlášť prioritizovaný (napr. III. ÚS 688/2024). V správaní sťažovateľa ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by zásadne negatívne ovplyvnili dĺžku napadnutého konania.

16. Vo vzťahu k postupu konajúcich súdov ústavný súd uvádza, že súd prvej inštancie nebol v napadnutom konaní úplne nečinný dlhšie súvislé časové obdobie. Výnimkou je iba obdobie od marca 2021 do februára 2022, keď súd nevykonal žiadny relevantný úkon. Toto obdobie nečinnosti vzniklo v dôsledku zmeny zákonného sudcu. V posudzovanej veci ústavný súd nemohol opomenúť skutočnosť, že zrušenie rozsudku prvoinštančného súdu z dôvodu jeho nedostatočnej argumentácie možno vnímať ako nesústredenú činnosť okresného súdu vedúcu k predĺženiu trvania

napadnutého konania v danej časti. Okrem trvania konania pred krajským súdom preto možno k jeho zodpovednosti pripísať aj predĺženie konania spôsobené odvolacím konaním. Po vrátení veci možno postup mestského súdu hodnotiť ako efektívny a riadny. Ten vo veci plynule konal a rozhodol.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Po zhodnotení postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že tento postupoval bez prieťahov. Je potrebné brať na zreteľ aj čas nevyhnutný na štúdium spisového materiálu obstaraného prvoinštančným súdom, ako aj na skutočnosť, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustný riadny opravný prostriedok a odvolací súd vec právoplatne uzatvára. Vnímajúc dĺžku samotného napadnutého postupu krajského súdu, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľom označeným základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavovala (ku dňu rozhodnutia krajského súdu) 21 mesiacov, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia nie je neúnosná, resp. v rozpore so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 587/2023, III. ÚS 215/2024). V dôsledku toho ústavný súd prijateľnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

19. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o žalobe sťažovateľa nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté a vec sa po podaní odvolania nachádza na mestskom súde, ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

20. Sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny v kontexte s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ argumentuje, že súdy tým, že v napadnutom konaní konali so značnými prieťahmi, neposkytli jeho nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným konaním štátu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny.

21. Pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa o porušení základného práva domáhať sa náhrady škody proti štátu, ktoré sťažovateľ odvodzuje od existencie zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, čím mestský súd mal *de facto* znemožniť sťažovateľovi domôcť sa náhrady škody, ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach posudzovanej veci postup označených súdov ešte nedosahuje takú intenzitu, ktorá by znamenala zásah do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 5 výrokovej časti tohto rozhodnutia).

22. V súvislosti s namietaným porušením čl. 13 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy

pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011, I. ÚS 61/2014, II. ÚS 315/2020).

23. Ústavný súd predstavuje v Slovenskej republike posledný inštitucionálny mechanizmus ochrany základných práv a slobôd a ľudských práv a základných slobôd, ktorý nastupuje v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využil podaním ústavnej sťažnosti, a tak bola jeho právam poskytnutá ochrana zo strany ústavného súdu (napr. III. ÚS 759/2017). Ústavný súd preto konštatuje, že v predmetnej veci nezistil súvislosť medzi namietaným porušením čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým postupom mestského súdu a krajského súdu, preto návrhu v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu). Vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľa podľa ústavy a listiny a jeho práv zaručených dohovorom postupom mestského súdu v napadnutom konaní napĺňa účel, ktorý sťažovateľ sledoval podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

24. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľ si v ústavnej sťažnosti uplatnil nárok na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 4 000 eur. Žiadosť odôvodnil neprimeranou dĺžkou napadnutého konania, stavom právnej neistoty a významom veci.

25. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Berúc do úvahy charakter predmetu konania, jeho význam pre sťažovateľa, posudzované obdobie právnej neistoty sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, majúce na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie 2 000 eur sťažovateľovi za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

27. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradit' sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právneho zástupcu (bod 4 výroku tohto nálezu).

28. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 949,17 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 371 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 14,84 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 177,49 eur). Náhradu za tretí úkon právnej služby, repliku sťažovateľa zo 17. apríla 2026, ústavný súd nepriznal, pretože obsah uvedeného podania, ktorý bol len opakovaním sťažnostných dôvodov, nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci. Ústavný súd pripomína, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 455/2023, III. ÚS 56/2025).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu